

SAANA^{ja} lumittuvan äänen salaisuus

Teksti
Mia Sarvanne

Kuvitus
Anni Sarvanne

SAANA^{ja}
lupattuvan äänen
salaisuus

Teksti © 2021 Mia Sarvanne

Kuvitus © 2021 Anni Sarvanne

Kustantaja: Avainaskelmin, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

1.painos

ISBN 978-952-69-5203-1 (nid.)

Kiitokset

Annille, jonka kuvitus antoi Saanan
tarinalle tuulta purjeisiin

Aikuiselle:

Saana ja jumittuvan äänen salaisuus

– tarina kertoo ensimmäisellä luokalla olevasta Saanasta, jolla on tilannekohtaista puhumisen vaikeutta eli valikoiva puhumattomuus. Tarina on kuvitteellinen, mutta pohjautuu monien lasten todellisiin kokemuksiin.

Tilannekohtaista puhumisen vaikeutta on noin yhdellä sadasta koulunsa aloittavasta lapsesta. Lapsi saattaa kuitenkin kokea, ettei tällaista vaikeutta ole muilla kuin hänellä. Tarina voi auttaa lasta tulemaan tietoiseksi siitä, että on muitakin, jotka eivät pysty kaikissa tilanteissa puhumaan, ja että puhuminen voi jonakin hetkenä onnistua.

Tarina on tarkoitettu yli 6-vuotiaille pienille koululaisille tai koulunsa aloittaneille lapsille, jotka ovat jo tietoisia siitä, etteivät pysty kaikissa tilanteissa puhumaan.

Lue ensin tarina itse ja mieti, soveltuuko se juuri sinun lapsellesi/lapselle, jonka kanssa työskentelet. Tilannekohtainen puhumisen vaikeus on lapselle usein herkkä asia. On tärkeää, että me aikuiset emme huomaamtamme lisää lapsen ahdistuneisuutta liittyen puhumisen vaikeuteen.

Lue kirja lapsen kanssa, tai anna hänen lukea tarina itse

Anna lapsen itse oivaltaa, että hänellä on ehkä samanlaista vaikeutta kuin Saanalla. Jos lapsi pohtii sitä ääneen, voit jatkaa keskustelua siitä, että joillakin ihmisillä on vaikeutta puhua tietyissä tilanteissa. On tärkeä puhua lapselle siitä, että

- Monilla muillakin lapsilla on samanlaista vaikeutta
- Ei ole ihme, että puhuminen tuntuu vaikealta jännittävissä tilanteissa, tai kun ollaan uudessa paikassa, tai kun on paljon ihmisiä läsnä
- On monia tapoja osallistua ja pitää hauskaa, myös ilman puhetta.
- Hän pystyy kyllä puhumaan sitten kun on siihen valmis

Kerro, että puhumisen vaikeus tulee helpottamaan, kun lapsen rohkeus kasvaa. Rohkeutta voi kasvattaa pieni askel kerrallaan. Kun tehdään oikein monta kertaa ensin helpompia asioita ja sitten vähän vaikeampia asioita, alkavat vaikeammatkin asiat tuntua helpoilta! Kerro myös, että lapsen ei itse tarvitse keksiä, miten rohkeutta kasvatetaan, vaan aikuiset miettivät sitä yhdessä hänen kanssaan.

Keskity lapsen vahvuuksiin

Auta lasta huomaamaan asioita, joissa hän on Saanaa rohkeampi. Ensimmäiset askeleet rohkaistumisen tiellä on ehkä jo otettu!

(Esimerkkejä: tietyille kavereille tai aikuisille puhuminen koulun pihalla tai koulussa; tehtävien teko koulussa, syöminen tai wc-käynnit koulupäivän aikana; suhtautuminen koiriin; muu lapsen arjessa esiin tuleva uskallus tai rohkeus).

Lapsi tarvitsee aikuisten apua kasvattaakseen rohkeuttaan ja pystyäkseen puhumaan!

Lue lisää, kuinka voit tukea lasta:

- www.valikoivapuhumattomuus.info
- www.avainaskelmin.fi
- Tilannekohtainen puhumisen vaikeus - yhdistys Puheeksi ry:n sivut: www.puheeksi.fi

Saana on iloinen tyttö.

Kotona veikeä hymy huulillaan
tarjoaa Saana nallelle jäätelön.

”Ai ai, kun sinä sotket!” toruu Saana nallea, kun
nallen suu muuttuu märän valkeaksi.

”Annas kun pyyhin, noin! Äläkä puhu jäätelö
suussa,” Saana toruu
ja keinuttaa nallea hellästi sylissään.

Josko tehtäisiin läksyt? A:t ja B:t, plussat ja miinukset. Nalle laskee väärin ja Saanaa naurattaa.

Yritetään uudestaan! Mutta Nalle ei osaa laskea.

Saana ja jumittuvan äänen salaisuus

Tämä kirja kertoo ensimmäisellä luokalla olevasta Saanasta. Saanan sanat jäävät jumiin, kun koulun piha lähestyy ja pitäisi astua sisään. Opettajan tervehtiminen ei onnistu, eikä Saana pysty vastaamaan kysymyksiin. Saanalla on sanoja, kokonaisen aarrearkun verran. Saana ei vain saa niitä aina esiin. Kun koulussa pitäisi puhua, aarrearkku lokahtaa lukkoon, eikä Saana löydä avainta. Saana piirtää laivan ja aarrearkun sen kannelle. Myrskyä niin, ettei Sanna pysty etsimään avainta. Auttaisikohan ankkuri?

Aikuisille:

Jokaisella on oikeus tulla kuulluksi, mutta kaikki eivät pysty aina puhumaan. Malta hetki odottaa, hymyile, pohdiskele ääneen, tarjoa vaihtoehtoja kommunikoida.

On koulunsa aloittavia lapsia, joilla on paljon asiaa kotona, mutta puhuminen koulussa ei onnistu, tai onnistuu vain joillekin ihmisille, joissakin tilanteissa. Lapsi saattaa pitää opettajastaan hyvinkin paljon, mutta ei pysty viittamaan tai vastaamaan kysymyksiin. Silloin voi olla kyse tilannekohtasesta puhumisen vaikeudesta eli valikoivasta puhumattomuudesta, jota on noin yhdellä sadasta lapsesta. Saanan kaltaisia lapsia on joka koulussa. Vaikeuden ymmärtäminen auttaa tukemaan lasta kohti vuorovaikutusta ja puhetta.

Kirjan kirjoittajasta:

”Olen koulutukseltani lastenpsykiatri ja kuvataidepsykoterapeutti, ja olen vuodesta 2015 alkaen perehtynyt erityisesti valikoivan puhumattomuuden hoitoon. Puhumaton lapsi jää helposti ilman tarvitsemaansa tukea ja ymmärrystä. Toivon, että tämä kirja auttaa ymmärtämään, että lapsi haluaisi puhua, muttei aina pysty, ja että hän tarvitsee aikuisten aktiivista apua, jotta puhuminen vähitellen onnistuisi.”

Mia Sarvanne

Lue lisää:

www.valikoivapuhumattomuus.info
www.avainaskelmin.fi

Tutustu myös 2020 perustettuun vapaaehtoisvoimin toimivaan yhdistykseen: Tilannekohtainen puhumisen vaikeus -yhdistys Puheeksi ry
www.puheeksi.fi

